

Jugoslavensko teozofsko društvo

(Prigodom desetgodišnjice 1924—1934).

„**N**EVIDLJIVA Ruka okrenula je list u Knjizi opće ljudske povjesnice. Deset godina u običnim prilikama ne znači ništa naročita ni za čovjeka pojedinca, dok danas — na prekretnici vijekova — ovo razdoblje znači epohu radi vanredna akceleracije zbivanja.« Tako počinje Ivan Medja svoj izvještaj o IV. Kongresu i X. Glavnoj Skupštini »Jugoslavenskog teozofskog društva u Zagrebu« i završuje kao tajnik tog društva uvod u svoj izvještaj: »Naš izvještaj u biti nije puko nanizavanje stanovitih činjenica, dakle zrcalo, već on je prozor, a Vi — dragi brate, draga sestro — pogledajte u budućnost kroza nj okom vlastite intuicije i vidjet ćete nove napore a i trijumf ostvarene Teozofije i spoznati, da nije tek Vaša dobra volja, već Vaša DUŽNOST da surađujete na tom ostvarivanju sa svim raspoloživim fizičkim, duševnim i spiritualnim snagama, jer postoji samo jedan cilj: Evolucija, a Teozofsko društvo je dinamički izražaj Volje, koja kreće tomu cilju.«

Dobro će biti, ako i naši čitatelji upoznaju ovo Teozofsko društvo i njegov rad. Jedva će biti i potrebno napose isticati, da se ovo društvo i njegov rad kosi s objavljenom naukom Isusovom i cijelom katoličkom Crkvom. Teozofija je naime čudna biljka, koja je izrasla na tlu protestantskog i indijskog misticizma te vodi ljude istim pravcem kao i framasunska tajna organizacija.

1. Proslava 10. godišnjice.

14. XII. 1933. održalo je Jugosl. teozofsko društvo u Zagrebu (Mesnička 7) pripravní sastanak za IV. kongres i X. glavnu skupštinu. Predsjednik društva prof. Jelisava Vavra (koja je pred 10 godina dobila potporu te išla u Indiju da upozna i prouči teozofizam) pozdravlja nazočne i razvija temu »Adyar-Besant«. O tom govoru i sjednicama piše tajnik Medja:

»Jelisava Vavra pripominje povod, koji je J. T. D. krenuo, da je za prvi sastanak svoga kongresnoga i skupštinskoga zbora vanja odlučilo da provede sav rad pod lozinkom »Adyar-Besant«. Adyar je boravište u kojemu se Dr. Annie Besant zadržavala nekoliko decenija, a u izvjesno vrijeme duž 25 godina gotovo neprekidno, a jedva koji mjesec unatrag na tom se istom mjestu ovršila sahrana njena, to jeste, ovršilo se spaljivanje fizičkoga tijela njenoga što je preostalo kao vidljiv znak, da se veliki duh ove ličnosti riješio, da nastavi svoj životni tok od toga časa onkraj svijetlijih razina. Ti su časovi okupili u Adyaru uz najbliže prijatelje i saradnike Dr Annie Besant golemo mnoštvo pretstavnika sviju staleža, klasa, rasa, životnih naziranja i vjerskih ispovijeda-

nja, doba i polova, da svojom nazočností zasvjedoče slavu veličine ličnosti borca Annie Besant i iskažu čin poštovanja svoje duhovne harnosti Pretsjedniku-Majci, što je ljubavljü prožela sav svijet napose Indiju, koju je duhovno podizala njenom političkom oslobodjenju. Jednako je tako za 50 obljetnicu Teozofskoga Društva Annie Besant u istom mjestu okupila na sam Božić 1925 tisuće što su se našli pod golemim Banyanskim drvetom pokazavši svemu svijetu, da je Indija podobna, da temelji slobodu svoju na izbratimljenju sviju opreka našavši u jednom zagrljaju i uzvišenog maharadžu i prezrenoga kulija, gdje zajednički svemu svijetu javljaju, da je Indija premostila sve jazove i sljubila sve svoje pripadništvo u jedno.

Titrañ izgledanja pohoda Kralja što je najmudrijom kretnjom sjedinio svoj narod naše Jugoslavije, vezuje pogled na pretsjednika Dr Annie Besant u čijoj djelatnosti kao da je najednako održavao pomenuti titrañ gordijske snage, kako ju je u mnogo navrata Nj. Vel. naš ljubljeni Kralj izrazio snagom ljepote, savršenstva, moći i mudrosti Svoje.

Narednoga dana slijedila su dva sastanka i to u 19,15 sati lože »Sava«, što djeluje za ostvarenje mira te je prigodom ovoga sastanka pod egidom »izgradnja« pretsjednik njen, gđjica Milica Gradišnik iznosila pogled na Dr. Annie Besant kao graditelja mira širom svijeta. Nakon govora sestre Jelisave Vavra o krugu »Sava« kao djelatne jedinice u izgradnji mira na ozdravljenje naroda završila je sestra pretsjednik lože »Sava« sastanak naročitim meditacijskim činom.

Iza toga nakon nekoliko časaka pauze nastavljao se rad zborovanja sastankom Unutrašnje Škole sa aspektom vijesti Kraljevskoga Pretstavnika u svijetu. U vezi sa naročitom povlasticom što je Društvo iščekuje pohodom Njihovih Kraljevskih Veličanstava u svoju drugu prestonicu, koja je odjeknula gromkim klicanjima narednoga dana u isto doba, kad je Jugosl. Teozofsko Društvo održavalo sjednicu svoga Širega Odbora u nazočností 15-ero lica, po broju gotovo sviju pripadnika Odbora, koje je naročito počastio svojim dolaskom izaslanik Uprave Policije g. Andrija Komornik.

Kako je nutarnje školovanje Teozofskoga Društva uopće, a u svakoj Sekciji napose srcem, to je i J. T. D. za svoj IV Kongres i X Glavnu Skupštinu kao desetu obljetnicu svoga opstanka naročito priklonilo pažnju skladnom kucaju »svoga Srca E. S.«, što je na utiske sa minuloga sastanka, osvjetlivši ih astralnim svojim otsjajem zorom subotnjega blagdana, u 7 sati održavalo svoj drugi sastanak, za vrijeme svoga zborovanja, pozdravivši svo svoje biće otkučajem pomenutoga srca, što je izrazio pojam u obliku riječi »valikl« (val što je u isti čas vehikl).

Iza sastanka T. S. U. što je potrajao samo nekoliko minuta, Odbor je riješio svoj rad utvrdivši konačno red za naredni dan t. j. IV Kongres i X Glavnu Skupštinu i usvojivši predlog o izboru tajnika i časnih članova Društva.

Snažno zbudjenje koje je prožimalo svo uzdušje, prožimalo je silno i prostorije J. T. D. napose pak sve nazočne, tako da je iz srdaca sviju vinula se želja, kako bi se punim oduševljenjem svrstali zajedno sa ostalima u povorku i krenuli da pozdrave Kralja svoga. Saglasivši se jednodušno svi članovi Odbora sestra Jelisava Vavra završnom riječi prenosi im preliv spontanijih dojmova srdačnim poklikom za dobrodošlicu, što svi nazočni poniješe sa sobom da primu rijetko uzdarje; veličanstvenu besjedu Kraljevu na dan 16 XII 1933 sa Banskijh Dvorova na Markovu trgu. Razdragani tim odjecima okupili su se prijatelji, članovi J. T. D. narednoga dana u društvenim prostorijama, da započnu manifestacijski dio svoga Kongresnoga Zborovanja.

Kao uvod u svečanosti toga dana ovršio je u 9 sati brat Ivan Butković obred Sv. Euharistije i time raznio svim prostorijama titraj andjeoske saradnje, što je napose ugodilo atmosferu zborovanja u tolikoj snazi veličanstvenoga sklada ljubavi i odanosti, da je sljubljenim srcem i umom krenuo izražaj uzbudjenja radosti i pronio spontano svima osjećaje Božansko-Kraljevske nazočnosti.»

Kongres je započeo 17. XII. Jelisava Vavra pozdravila je nazočne i pozvala ih na poklik kralju i kraljici, kojima je poslan posebni brzoglav. Istotako poslan je brzoglavni pozdrav i predsjedniku vlade, koji glasi:

»Gospodinu Ministru Pretsjedniku
Dr Milanu Srškiću

Beograd

Jugoslavensko Teozofsko Društvo održavajući svoj IV Kongres i X Glavnu Skupštinu odašilja punim saglasjem pozdrave poštovanja najuglednijem pretstavniku rešenja problema klasnoga boljitka našega naroda sa najljepšim izrazima zahvalnosti za podizanje veličanstvene gradnje Kraljevine Jugoslavije.»

G. Vavra nije zaboravila da »naročitom radosti svratiti pažnju izaslaniku dnevnika »Novosti« g. M. Mayeru, koji se u više mahova javio interviewima kao i drugim vijestima o Teozofskom društvu. Napose pak ističe vanrednu susretljivost uredništva pomenutog lista, koje je u svakoj prilici javljalo obavijesti društva, što ih je redovno donosilo najmanje po jedamput nedjeljno, a u slučaju vanrednih zgoda i priredbi i više puta.« Tako ruka ruku pere, i srodne se duše lako razumiju. Čudimo se g. Vavri, da nije isto zahvalila i zagrebačkom »Jutarnjem listu«, koji s jednakom žurbom oglašuje stvari Teozofije i Teozofskog zagrebačkog društva. Iz daljnega govora razabiremo ovo: Teozofsko društvo kao nacionalno danom 17. siječnja »nastupa svoju novu inkarnaciju. Osnovano je 17 I 1924 u kući sestre Milene Šišić. Kako je bujalo, kako je jačalo, kako je dolaskom g. Dr Arundale-a i gdje Rukmini dalje doseglo — pregaranjem je i žrtvom konačno se riješilo da nadje dom svoj i prigrlji sve one koji dodjoše želeći »Svijetla«, te dovelo evo i do ostvarenja ovih prostorija u kojima neka Sunce žarom svojim pozdravi svakoga — sve one koji su nazočni kao i one koji će još doći.

Sestra prof. Mara Pirnat otvirala je Andante con variazioni As-dur od van Beethovena i titraji ove muzike uskladili su se sa titrajima što su ih izazvale riječi sestre Jelisave Vavra, koja predaje Potpredsjedniku bratu Dipl. Ing. Božidaru Prikrilu brzojave i pisma, što su stigla iz svijeta prigodom ovog zborovanja.« Tu se javljaju Josefina Ranson iz Londona, P. Freeman iz Walesa, J. Kruisher iz Holandije, Jamshed Kumar iz Indije, Fritz Schleifer iz Beča, Ivan Grosev iz Bugarske, Sidney A. Cook iz Sj. Amerike, C. Listova Lemos iz Brazilije.

2. Dva govora.

Pošto su se izredali pozdravi iz inostranstva, Miss Edith Abbott održala je predavanje na engleskom jeziku, a prevodio je »brat« Božidar Prikril:

»Prijatelji,

Veoma sam počašćena i vesela, što mogu s Vama provesti ovaj Kongres — uvijek je dobro kad mogu biti s ljudima dobre volje. Mi znamo vrlo dobro kako snažan utjecaj vrši grupa ljudi mislima ljubavi i širi snagu ljubavi. Dobro je da se tom zgodom sjetimo triju tačaka, koje čine glavnu okosnicu rada Teozofskoga Društva.

1) jeste, da se stvori jezgra sveopćega bratstva bez obzira na pol, religiju i narodnost. To je jedina obvezna tačka za svakoga kod stupanja u T. D., jer bez ove vrline naše studiranje je bez svrhe.

2) govori o komparativnom studiju filozofskih i religijskih sistema i omogućuje, da studirajući tuđe religije bolje upoznamo svoju vlastitu. Ima u svetim knjigama mjesta, koja su nam nejasna i tamna, ali postaju jasna, ako se pozabavimo religijama u kojima su baš ova mjesta jasna. Teozofsko Društvo donijelo nam je prevode istočnih religija i u njima možemo naći mnogo dragulja najvećih misli.

3) tačka jest nastojanje, da se upoznaju i razviju nepoznate latentne moći u čovjeku, što zahtijeva izvjesne podobnosti. Isto kao što ima ljudi sa darom za matematiku i muziku, tako isto ima ljudi sa posebnim darom za psihička istraživanja. Ove podobnosti zahtjevaju napor i rad za svoje razvijanje kao i ostale podobnosti.

Vidoviti ljudi članovi T. D. uložili su mnogo truda i mara, da razviju svoje podobnosti. Osobina vidovitosti daje u ruku onoga koji je posjeduje neslućenu snagu. Znamo, da prama okultizmu svaka stvar ima svojstvo da liječi ili da razara, a iz iskustva i iz studija znamo, kako većina ljudi upotrebljuje na zlo znanje što ga je stekla. Nije dugo što je izvjesni Englez izjavio, da čovječanstvo nije toliko napredovalo na moralnom polju koliko u znanosti i zato ga upotrebljuje više za razaranje nego za konstruktivnost.

Baš danas se javlja, kako je potrebno, da pokazujemo dobru volju za sve i svakoga. Pored ove tri tačke postoje još dvije, a to je zdravi patriotizam i osjećaj državljanstva. Ako čovjek ne ljubi

svoju vlastitu domovinu, ne može razumjeti drugoga čovjeka, i zato ne može biti pravoga internacionalizma, ako nema pravoga patriotizma. Baš danas je cijeli Zagreb razdražan prisustvom svoga Kralja. Svaki čovjek osjeća atmosferu razdražanosti. Postoji važni okultni razlog zato. Kralj je više nego običan čovjek, on je reprezentant okultne snage, i prigodom krunjenja Kralja slijeva se na njega svijetlo. Svaki vidoviti vidi tom prigodom da se cijela aura Kraljeva povećava i sve snage su pojačane i kao da sjaju. U naj-svečanijem momentu jedna zraka snage spušta se na kralja. Vidoviti ljudi kažu, kao da strijela silazi dolje, ali stoji mirno i kad se spustila na kralja, zrača na sve strane od njegove osobe, stvara osjećaj blagosti i vrši utjecaj na sve prisutne. Ali kralj uza sve to može da učini malo, ako ne nalazi dosta odvažnosti kod podanika. Ako koji kralj ne uspije u svom nastojanju, to nije uvijek njegova krivnja, nego krivnja njegovih podanika, koji ga nisu pomogli u njegovu nastojanju. Mi teozofi, koji smo spoznali veliko značenje i moć misli, moramo svoga Kralja okružiti mislima simpatije, ljubavi i dobre volje. Vidoviti ljudi pravili su pokuse i ustanovili, ako su u grupi slali svom vladaru misli dobre volje i pomoći, da nije prošlo ni par sedmica i rezultat se mogao konstatovati. Kadgod se to pojavilo u nekoj novoj vjeri, novoj instituciji itd. Vidjećete i sami, ako tako pokušate.

U Teozofskom Društvu nema dogma, svaka stvar je pitanje ličnoga studija i iskustva. I Vi možete sami pokušati taj eksperiment, ako Kralja okružujete sa mislima dobre volje i ljubavi i vidjećete da će u kratko vrijeme slijediti kakav novi zakon ili ugovor ili bilo kakav događaj od kojeg ćemo svi imati koristi.

Neću Vas više zadržavati, ali je trebalo da upravimo svoje misli na najbolji način Nj. Vel. Kralju.

Pretsjednik sestra Vavra zahvaljuje sestri Abbott na ovom lijepom predavanju i daje riječ bratu Ing. Prikrilu, koji je nadovezao u atmosferi entuziazma svoju završnu riječ poredivši Teozofsko Društvo buzolom kao onim sredstvom, za kojim se naročito posize kad se nadviju oblaci i tama prekrije sredinu kojom valja kretati. Prama tomu ističe *raison d'etre* njegovu postojanju napose u današnje doba, kao naročito prikladno za širenje Teozofije, da se nastavi put oko konačnoga rešenja, da se ukloni teško stanje u svijetu napose za one koji još neprekinuto i teško pate. Naglasivši poimence svrhu Teozofskoga Društva, da se razvije jezgra bratstva i poredbenim izučavanjem različitih znanja konačno izvije unutrašnja snaga latentnih sila, pomoću kojih se stanje krize prolazi sasvim lako i bez naročitih teškoća i opasnosti, brat Ing. Prikril napose je upozorio na iskušanu blagodat, koja se javlja primjenom teozofskih naučanja u život, što je usvojeno ritmom A. F. Händel-ova: Largo izvedbom sestre prof. Mare Pirnat, nakon čega je protumačivši teozofski znak povladjivanja dizanjem ruku srdačno zahvalio svima.«

3. Stanje Teozofskog društva.

Jugoslavensko je teozofsko društvo kroz ovo 10 godina osnovalo ovo 12 loža: u Zagrebu (Sklad, Surya, Istina za Jugoslavene i Istina za njemačku grupu, Blavatsky, Adyar-Besant, Krist i Sava) po 1 u Karlovcu (Jedinstvo), Čakovcu (Sloga), Celju (Krishnaji), Križevcima (Bratska ljubav) i Beogradu (Istok). Postoji i 6 centara u: Sušaku, Bjelovaru, Stubici, Št. Jurij ob Južnoj Železnici, Varaždinu i Hodošanu.

Vrhovni je odbor Jugosl. teoz. društva ovaj: Predsjednik Jelisava Vavra, podpredsj. dipl. ing. Božidar Prikrič, tajnik Ivan Medja, knjižničar Jelka Svoboda, blagajničar Sofija Kachnič, Odbornici: Milena Šišić i Sonja Belić. Kooptirani odbornici: Paula de Ulmanky, Mihela Šram, Milica Gradišnik, Lisl Horak i Pavao Kachnič.

Časništvo je loža ovo: za Sklad pročelnik Jelisava Vavra i tajnik I. Medja; Surya p. Paula de Ulmanky i t. Mihaela Šram; Istina p. Pavao Kachnič i t. Kazimir Takač; Blavatsky p. Bož. Prikrič i t. Pavao Kachnič; Adyar-Besant p. Jel. Vavra i t. Sofija Kachnič; Krist p. Pavao Pučar i t. Ivo Špoljar; Sava Milica Gradišnik i t. Sonja Belić; Jedinstvo (Karlovac) p. prof. Milan Deutscher i t. Eveline de Varlandy; Sloga (Čakovec) p. Milan Reiching i t. Irena Hirschman; Krishnaji (Celje) p. Konrad Konec i t. Branko Dobravc; Bratska ljubav (Križevci) p. Henica Herne i t. Ivica Barlović; Istok (Beograd) p. Dr. Vjekoslav Kujundžić i t. D. Olga Obramović.

U Društvu postoji »Service« (nešto slična imaju Rotarijanci) ili Red služenja. To je treći aspekt Teozofije. O tome izvješćuje tajnik Medja:

Service je »ono isto, kao što u Božanskom Svijetu Duh Sveti. Osnovna njegova nota je »dynamis«, a evolucija je dio njegova stvaralačkoga ritma, snaga njegova čini, da nastanu vrtlozi stelarne materije, koja je početak sunčanoga sistema. Zadaća je »Service«-a — što je i jedino njemu moguće — da unese nauku Teozofije u sva ljudska srca spomoću svojih prerasličitih djelatnosti, da se ostvari Njegova Volja. Napredak Teozofskoga Društva a u velike i čitavoga svijeta ovisan je u buduće o djelatnosti toga važnoga Aspekta.

Srazmjerno visoki broj sastanaka povećavaju ceremonijski obredi Liberalno-Katoličke Crkve, jer imamo zaredjena dva svećenika — jedan od obojice je primio zaredjenje u g. 1933. od biskupa John Cordesa. Liberalno-Katolička Crkva je kao aktivitet podredjena Redu Služenja, dok se ne osokoli podignuvši se na vlastite noge naučavajući ljude i predavajući im vječne istine na način, koji bude najzgodniji pripadnicima šeste podrase.

Iz tabelarnoga pregleda izilazi, da su samo neke lože u potpunoj djelatnosti, a druge pokazuju manju aktivnost, napose u izvjesnim pojedinostima. Te će se u buduće sve morati prilagoditi novim potrebama mijenjajući se iz temelja.

U šest mjesta nalaze se teozofski centri, novo formirani su bili u g. 1933. u Sušaku i Bjelovaru. U glavnom to nisu centri u pravom smislu riječi, jer predleže samo fizički uvjeti, da bi takovi u istinu mogli biti.«

»Service« ima 12 radnih područja: Internacijska dopisna liga, Krug vitezova, Zaštita životinja, Umjetnost i umjet. obrt, Trezvenost, Teozofski svjetski univerzitet, Slavenska kultura, Liga za svjetski mir, Liga konstruktivnih mislilaca, Turistička grupa, Karma i reinkarnacija, Liberalna Katolička Crkva Zagreb, Čakovec i Celje.

Stanje je svih članova 30. 9. 1933. bilo: 191. Kroz 10 godina bilo je u Društvu 376 članova, ali je njih 185 istupilo.

Iz izvještaja o 10. godišnjici spomenut ćemo i ovo: Loža »Surya« vezala je svoj rad uz očekivanje Učitelja svijeta te će izdati Krishnamurtijevu knjigu »Život u slobodi«. U loži »Istina« imao je Pavao Kachnić 6 predavanja o »Misterijima Rosenkreutzera«, Ivan Butković 3 predavanja o Sv. Euharistiji u L. K. C. Pokojna Valerija Mayerhoffer je u loži »Istina« osnovala i njemačku grupu. Loža »Krist« držala je biblijska predavanja. Loža »Sava« je u priredbi »Tjedna mira« imala veliki udio. Pročelnik lože u Celju održao je predavanje u Stubici, Bjelovaru i na Sušaku. Beogradska je loža izdala Krishnamurtijevo djelo »Do nožu Učiteljevih«. Josip Marač muku muči za centar na Sušaku. Prigodom tog osnutka bili su došli iz Zagreba Ivan Medja i Pavao Pučar.

O tome, kako djeluje »Service« izvijestila je Milena Šišić pismeno; I. C. L. (Međunarodna dopisna liga) dopisuje s članovima drugih sekcija. Round table (Krug vitezova) imao je 11 ceremonijskih sastanaka uz primanje novih članova. Uvedena je i posebna značajna »ceremonija svijetla«. Grupa za zaštitu životinja izvela je u javnosti priredbu »Dana životinja« 4. XI. 1933. Toj su se priredbi pridružili i predstavnici Vegetarskog društva. Grupu za umjetnost i umjetni obrt vodi Mara Pirnat. To udruženje radi u svijetu već 20 godina, te među teozofima i neteozofima priređuje koncerte, pozorišna prikazivanja i umjetničke izložbe. O tome veli izvještaj:

»Prva je funkcija umjetnosti danas, da uveća čovjeku snagu te uzmogne dokučiti dotično shvatiti Jedinstvo Života. Da mu se prinese osvjetljenje jasnom percepcijom, probudjenjem spoznaje svijesti »Živog Univerzuma« — da se krene snaga kojom je moći razabrati i osjetiti Jedan Život što se manifestuje svima oblicima.

Vijest umjetnosti neka je danas otkrivenjem duhovne prirode svesvijeta i čovjeka kao njegova svjesnog dijela uzrokujući da shvati sebe kao Duhovno Biće, što je sadionikom duhovne prirode samoga Univerzuma.

Prama tomu kako pisac gleda umjetnost, ona će u budućnosti da bude simbolička. Karakteristika će joj biti: Jednostavnost oblika, čistoća linije i boje, jasnoća i izravnost primjenjivanja. U literaturi upotrebljavaće se manje riječi da se njima izrazi ideja,

ali one će biti riječi dinamike, riječi osvjetljenja, riječi što će iz-
vabiti odgovor duhovnom zadovoljenju (stimulus), kojemu će one
da budu posredstvima ili vehiklima. Drama više neće da bude
samo u socijalnom odnosu, niti u psihološkim stanjima ili reakci-
jama, već drama života kao stvaraoča, — drama evolucije svijesti.
Budući da evolucija napreduje prama estetičkoj intuiciji, umjetnost
neće više da se dijeli od života i akcije, jer kad se postigne Mu-
drost, sklad i ljepota će da se manifestuje u okolini i umjetnost će
biti prirodnim izražajem života, izražajem Ljepote i Potpunosti ili
Svetosti.«

Antialkoholna grupa navela je neke članove, da
ne piju alkoholna pića. O teozofskom svjetskom uni-
verzitetu izvjestio je Franjo Margetić, da je Grupa za istra-
živanje ili T. S. U. djelatna već 2 g. U svijetu te grupe drže pre-
davanja i nekoji članovi kroz par ili više tjedana (kolegiji). Grupa
za Slavensku kulturu ponovila je 12. XI. 1933. svoju
slavu i izvela priredbu »Slavenskog dana«. Na njoj je govorio brat
Milan Marjanović. Liga za svjetski mir sudjelovala je
kod »Tjedna mira« i izvela »Šutnju« 11. XI. u 11 sati. Liga kon-
struktivnih mislilaca hoće da razbukti žar djelatnosti
kod svojih. Turistička je grupa izvela izlete na zagre-
bačku goru i druge hrvatske planine. O Grupi za aboli-
ciju smrtno kazne veli izvještaj: »Uzradovala se ove go-
dine (1933.), što je Španjolska Konstitucija među svoje članke uvr-
stila i aboliciju smrtno kazne.« Ženska sekcija širi ideal
Majke svijeta. Karma i Reinkarnacija djeluje u pravcu
pok. Valerie Mayerhoffer.

4. Liberalna Katolička Crkva.

Poznato je, da je Besant uzimala rado od svake vjere i cr-
kve, što je privlačljivo. Nije čudo, da je zaželila oponašati i našu
Rimo-katoličku. No Teozofija je mistički-panteistička vjera i zato
riječ »Bog« ili »Gospod« uzimlju u tom smislu. Izvještaj o toj novoj
crkvi veli:

»Liberalno Katolička Crkva unapređuje u svijetu
djelo Gospoda i pase Njegovo stado. Temeljno nadahnuće svoga ra-
da crpi odatle što se intenzivno uzda u Krista što živi, vjerujući da
vitalnost jedne Crkve raste prama tomu kako njezini pripadnici
prestaju misliti samo na Krista, koji je živio pred dvije tisuće go-
dina, a nastoje većma služiti kao provodnice Vječnoga Krista, koji
u svijetu živi kao moćna spiritalna Nazočnost, vodeći i zaštiću-
jući Svoj narod. »Evo, Ja sam s vama u sve dane do svršetka
svijeta.«

Liberalno Katolička Crkva je neovisna i ima svoju vlastitu
upravu. Ona nije ni Rimo-katolička, niti Protestantska, nego
Katolička. Svoje biskupsko Nasljedstvo proteže od Staro-Kato-
ličke Crkve u Nizozemskoj, u svijet je krenula 1916 kao rezultat
izvjesne obnove Staro-Katoličke Crkve u Velikoj Britaniji. Ona

nastoji da poveže tradicijski sakramentalni oblik obožavanja ili molitve sa svojim divnim obredom, svojim dubokim misticizmom i stalnim svjedočanstvom zbiljnosti sakramentalne slobode i poštovanja prema individujskoj svijesti. Ona stoga dozvoljava svojim članovima tumačenja Svetoga Pisma, Vjerovanja i Liturgije. Što se tiče uma kao jednog od velikih puteva za duhovno shvaćanje, ona svoje pristaše potiče da se najslobodnije bave znanstvenim ili filozofskim mislima.«

»Liberalno Katolička Crkva je živa Kršćanska Crkva, »moderna« u toliko, što tvrdi, da bi oblik religijski imao da donese mir i prosvjetljenje ljudskim srcima, »historijska« u toliko, što drži, da je Crkva vrlo dragocjena baština od samoga Krista.«

Da zbrka bude veća i da se lakše svakamo uvuče, teozofi su osnovali i Marijinu grupu, dotično »Grupu Majke svijeta«. O »Majci svijeta« teozofi razmišljaju jedan četvrt sata svake nedjelje u duhu i pravcu svoje nauke. O Euharistiji nema izvještaja zasada.

Na koncu Kongresa i svega održao je Ivan Butković predavanje o Božiću i tu slavu spaja sa slavom starih Rimljana i starih Germana te slavom Šri Krišni u Indiji. Završio je vrlo pobožno, ali u teozofskom smislu: »Trebalo da znamo, da je svaki od nas sjeme Kristova života. Svaki od nas mora da procvate kao cvijet, divan i savršen cvijet Kristov.« Kako se iz svega razabire, razvitak teozofije daje svaki dan novih dokaza za to, kako je opravdana osuda, kojom je Crkva osudila teozofiju. Na pitanje: »Da li se nauka, koju danas zovu teozofijskom, može složiti s katoličkom naukom te dosljedno, da li je dopušteno upisati se u teozofijska društva, prisustvovati njihovim sastancima i čitati knjige, listove, novine, spise?« odgovorila je kongregacija sv. oficija dne 16. srpnja 1919. **n e g a t i v e** na sva pitanja.¹

A. Allfirević D. I.

¹ Vidi »Život« 1923./24., članak »Teosofizam« (str. 272.—276.).